Єднаймося в Просвіті!

ГАЛИЦЬКА ПРОСВІТА

Вивчайте, любіть свою мову,
Як світлу Вітчизну любіть,
Як стягів красу малинову,
Як рідного неба блакить...
Володимир Сосюра

№ 8 (270)
18 березня
2010 р.

Тижневик "Галицька Просвіта" * Засновник – Івано-Франківське ОО ВУТ "Просвіта" ім. Т. Шевченка * Свідоцтво – ІФ № 521 від 15.06.2004 р. * Шеф-редактор – Степан Волковецький * Гол. редактор – Богдан Вівчар * Редактор – Михайлина Боднар * Літературний редактор – Ірина Шумада * Верстка – Марія Дзебчук * Набір – Наталія Дяченко * Друк – КП фірма "ЛІК" * Тираж – 2000 примірників * Замовлення – № 1049 * Наша адреса: 76018, м. Івано-Франківськ, вул. М. Грушевського,18 * тел. (0342) 75-05-86, * тел./факс (03422) 2-38-67 * e-mail: oblasna-prosvita@ukr.net * Наші реквізити: Р/р 2600630015124 в Укрсоцбанку МФО 336019, код 04929075. * За зміст та достовірність інформації у рекламі відповідальність несе рекламодавець * Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій і подає матеріали для дискусії * За точність викладених фактів відповідальність несе автор * Редакція застерігає за собою право редагувати і скорочувати матеріали * Листування з читачами – тільки на сторінках газети

ПОЗИЦІЯ

ПРОСВІТЯНИ ВИМАГАЮТЬ

Прем'єр-міністрові України п. М. Азарову
Голові ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка,
народному депутатові України п. П. Мовчану

Шановний Миколо Яновичу!

Висловлюємо Вам свою повагу та звертаємося з вимогою:

16 тисяч просвітян краю шоковані призначенням на пост міністра освіти та науки Дмитра Табачника. Ми розцінюємо це як виклик українському суспільству. Адже він стверджує, що українського народу не існує, і що галичани – не українці.

Вимагаємо якнайшвидше звільнити Д. Табачника як не спеціаліста у сфері освіти й науки та одіозну політичну фігуру.

При цьому вважаємо необхідним, щоб члени очолюваного Вами Уряду дотримувалися вимог статті 10 Конституції України щодо української мови як єдиної державної мови.

Сподіваємося, що новостворена влада усвідомить свою велику відповідальність перед народом, працюватиме згідно з Конституцією України для його блага і майбутнього.

Від імені Правління
голова Івано-Франківського
ОО ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка,
народний депутат І-го та ІІ-го
скликань Степан ВОЛКОВЕЦЬКИЙ

УКРАЇНОФОБА – ЗВІЛЬНИТИ!

37 сесія Івано-Франківської обласної ради схвалила звернення до Президента України Віктора Януковича, Голови Верховної Ради України Володимира Литвина і Прем'єр-міністра України Миколи Азарова, у якому вимагає «звільнити Дмитра Табачника з посади міністра освіти і науки України».

Депутати Івано-Франківської обласної ради глибоко занепокоєні призначенням на посаду міністра освіти і науки України Дмитра Табачника, відомого своїми україно-фобськими поглядами, – йдеться у зверненні до керівників держави. Його заяви про черговий перегляд історії України, про зміну мовної концепції в освіті й урешті намагання ліквідувати зовнішнє незалежне оцінювання не можуть залишити нас байдужими. Втілення намірів міністра означає не просто відхід від принципів Болонського процесу, а повернення в освіту корупції та нав'язування комплексу меншовартості нашим дітям і молоді. А тому рішуче протестуємо проти перебування Дмитра Табачника на посаді й проти намірів повернути освіту до застарілого зразка, що веде до хабарництва, розкручування нового витка корупції, віддалення від сучасних освітніх світових програм. Це замах на душі та уми молодого покоління українців, якого не можемо допустити.

Обрада застерігає від впровадження антиукраїнських ідей у гуманітарну сферу та заявляє про готовність протистояти таким намірам.

ЛИШ ПРАВДА ЗГУРТУЄ

Сесія Івано-Франківської обласної ради публічно звернулася до Президента України Віктора Януковича щодо неприпустимості скасування указів Президента України Віктора Ющенка про присвоєння звання Героя України Головнокомандувачу УПА Романові Шухевичу й Провіднику ОУН Степанові Бандері. «Враховуючи Ваші заяви про наміри об'єднати український народ, вважаємо, що Україну згуртує правда про всіх, хто воював і боровся за її незалежність, – йдеться у зверненні. – Івано-Франківська обласна рада всіма конституційними методами буде утверджувати історичну справедливість».

«Степан Бандера і Роман Шухевич, як і багато інших українців, боролися й загинули за незалежність України, тому в пам'яті українців назавжди залишаться героями. Вони воювали за нашу свободу проти нацизму й комунізму. Ані Брюссель, ані Москва, ані Варшава не мають права вказувати, хто в Україні є національним героєм. Це право виключно українців... Ми повинні пам'ятати, що країна, яка не шанує своїх героїв, ніколи не матиме майбутнього...

Яскравим прикладом розвінчання відвертої комуністичної брехні є рішення Печерського районного суду Києва, ухвалене 14 січня цього року, яким задоволений позов дітей Романа Шухевича до очільника комуністів щодо поширеної ним у 2007 році неправдивої інформації про те, що нібито Гітлер вручав Романові Шухевичу німецькі нагороди. Під час судового розгляду ні П. Симоненко, ні його представники не змогли надати жодних доказів, що така подія справді була. Суд зобов'язав П. Симоненка «на найближчому з моменту набрання законної сили рішення суду пленарному засіданні Верховної Ради спростувати поширену ним недостовірну інформацію про Романа Шухевича». Проте П. Симоненко досі цього не зробив...

Переконані, що Ви як Президент України докладете всіх зусиль задля донесення історичної правди до кожного громадянина нашої держави, що дасть змогу подолати постсовєцьке мислення і таким чином зміцнить націю, яка буде рівноправною серед європейських та світових народів й утвердить авторитет Президента великої держави», – йдеться у зверненні.

Вл. інф.

ВІДЛУННЯ СВЯТА

ПРИСЛУХАЙМОСЬ ДО КОБЗАРЯ

196 літ незгасним вогнем усеперемагаючого патріотизму палахкотить могутня і ніжна Шевченкова поезія. Значення його слова для нас особливе. Він – національний пророк, апостол правди, заступник усіх знедолених. Всіх українців він гуртував, збирав докупи і єднав у великий український народ. І досі Тарас Шевченко своїм словом закликає любити рідний край, брататися сильному зі слабшим, бути справедливим, чесним. Нас просто не існує без Шевченка. У ньому вся історія наша, все буття, всі наші мрії.

Не одне покоління українців вбачало в поетові Івана Предтечу, котрий попереджав про страшний час, коли лукаві злії люди розбудять у вогні окрадену Україну. Такий Шевченко закликав: «Омийтеся, образ Божий багном не скверніте!» До інших він приходив як національний вождь, який з неорганізованої маси творить державну націю. Такий Шевченко наказував: «Вставайте! Кайдани порвіте!»

Шевченко універсальний. Немає такої події у недавній і новітній нашій історії, де б він не був на місці. Згадаєш голодомор 33-го – і моторошно війне від Кобзаревого рядка – «гробокопателі ходили». Сахнешся 37-го – і почуєш прокляття: «бодай кати їх постинали, отих царів, катів людських!» Замислишся над екологічними бідами – і спливе в пам'яті синівське, уболівальне: «Світе тихий, краю милий, моя Україно, за що тебе сплюндровано, за що, мамо, гинеш?» Дивлячись на деяких землячків після виборів, думаєш Шевченковими словами: «За шмат гнилої ковбаси у вас хоч матір попроси, то оддасте...»

Та Шевченко не тільки проклинає, гнівається, ремствує. Він рятує, дає опору надії: «І неситий не виоре на дні моря поле. Не скує душі живої і слова живого». Його сила є могутньою, глибинною і надзвичайно актуальною в наш час. Тож прислухаймось до Кобзаревих перлоцвітів, очищаймо душу й тіло вогнем Тарасового слова!

Тому в Івано-Франківській обласній «Просвіті» святкування дня народження генія України обійшлося не одним заходом. Шевченкіана тривала майже місяць. У ній взяли участь колективи й окремі виконавці Івано-Франківського державного музичного училища імені Дениса Січинського, шану у вінок Кобзареві складали учні природничо-математичного ліцею, Шевченкові слова звучали у виконанні вихованців Центру дитячої та юнацької творчості. Поетично-музичну виставу «Любітеся, брати мої...» представив театр фольклору та видовищ разом з обласною організацією «Жіноча громада», про вічну Шевченкову славу співала народна чоловіча хорова капела «Сурма» медичної академії.

На сцені – народна капела бандуристів Центрального народного дому (керівник – Марта Шевченко), на передньому плані вірші Тараса Шевченка читають учасники поетичного театру фольклору, народних свят і видовищ (зліва направо) Уляна Трощук, Оксана Климкович, Роман Харандюк, Наталія Тихонова – художній керівник театру

Минулої неділі при переповненому залі відбувся тематичний концерт художніх колективів обласного Народного дому «Просвіта», Центрального та міського народних домів Івано-Франківська. Тут зі святковим словом виступив голова обласної «Просвіти» Степан Волковецький. Він сказав, що Шевченко не тільки національний поет, якого має кожен народ, але для України він більше, ніж національний поет. Після втрати незалежності й свободи Всевишній дав нам генія, в якому сконцентрована душа народу, його сподівання і власне духовна сутність. Тому всі процеси національного відродження проходили з ідеями та іменем Шевченка.

І тепер, на 19-му році незалежності, коли до влади прийшли Янукович і Табачник, ми запитуємо себе, як так могло статися. А відповідь лише одна: в своїй абсолютній масі ми недостатньо усвідомили великі ідеї Шевченка. Бо, якби було інакше, за словами Шевченка, «і мудрість би була своя». І ми мали б іншу Верховну Раду, іншого Президента, інший Уряд. Все це означає необхідність широкої просвітницької діяльності в цій політичній ситуації і готовність широкого громадського спротиву антиукраїнським діям, що визрівають на нашому політичному олімпі. С. Волковецький переконливо твердив, що для нас іншої дороги, окрім тієї, яку запропонував великий Тарас, немає. «В своїй хаті своя правда, і сила, і воля». Ці слова були і залишаються основною програмою на всі часи.

Вірші, пісні, які виконувалися на Шевченківських урочистостях, вже понад півтора століття лунають серед українського народу, а скільки ще співатиме він їх – залежить від нас із вами. Адже нам творити долю української пісні, української мови, українського народу. Тож нехай «Заповіт» великого Кобзаря стане заповітом для нас – зберегти мову народу, його звичаї, його пісні й пронести через віки у майбуття.

Михайлина БОДНАР,
завідувач культурно-масової
та редакційної роботи
Івано-Франківської обласної «Просвіти»

Калуська кредитна спілка «САМОПОМІЧ» проводить загальні збори членів спілки **з порядком денним:**

1. Заслуховування та затвердження звітів спостережної ради, кредитного комітету, правління КС.
2. Заслуховування та затвердження висновку ревізійної комісії КС.
3. Заслуховування аудиторського висновку.
4. Затвердження річної звітності й результатів діяльності КС за звітний період і затвердження бюджету на 2010 рік.
5. Обрання і відкликання членів спостережної ради й ревізійної комісії.
6. Ухвалення рішення про порядок розподілу доходу та покриття збитків.
7. Визначення аудитора, який буде підтверджувати достовірність річної звітності.

ДАТА ПРОВЕДЕННЯ ЗБОРІВ:
25 квітня 2010 року, 12.00.
МІСЦЕ ПРОВЕДЕННЯ: пл. Героїв, 28, м. Калуш.

Спостережна рада КС «САМОПОМІЧ»

ВЕЧІР УКРАЇНСЬКОЇ ВОКАЛЬНОЇ МУЗИКИ

Любов ТИМКОВИЧ – клас викладача кандидата педагогічних наук, професора Галини СТАСЬКО, концертмейстер – Лідія КОРОСТЕЛЬОВА.

Оксана КРЕЧКО – клас викладача професора, народної артистки України Христини ФІЦАЛОВИЧ, концертмейстер – Вікторія ЯКОВІЙЧУК.

У програмі концерту: арії, романси, народні пісні українських композиторів.

А також беруть участь:
Наталія КЛИМИШИН, Тетяна КОЖЕЛЮК,
Тарас РОМАНИШИН та Лілія КОСИЛО.

Ведуча – **Оксана СЛИВКА.**

Автор сценарію та режисер-постановник –
Христина ФІЦАЛОВИЧ.

Свято відбудеться 25 БЕРЕЗНЯ 2010 р.
у Народному домі «Просвіта» о 18.00.
Вхід вільний.

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ ***"ГАЛИЦЬКУ ПРОСВІТУ"!*** *Передплатний індекс* ***91083***

БОЛИТЬ. ДОПОКИ?..

ЧОМУ МЕНЕ ОБРАЖАЮТЬ?

Відкритий лист до представників місцевого самоврядування та всього «русскоговорящего» населення Запорізького краю і не тільки

Обніміться, брати мої,
Молю вас, благаю.
Тарас Шевченко

196-та річниця від дня народження Пророка, Великого сина української нації Тараса Шевченка... Вранці був біля пам'ятника Тарасові Григоровичу. Присутніх декілька десятків. Холодно. Вітер. Сніг. У зв'язку з подіями в Україні, в усіх пригнічений настрій, у повітрі витають невизначеність і тривога за майбутнє держави й української мови.

Після мітингу поїхав до одного з керівників підприємства. Отримав образу через те, що пан «директор» нетактовно відгукнувся про вчорашніх державних та громадських діячів. Вів себе збуджено, спитав мене, чи буду я стріляти в руських, якщо почнеться війна. І наостанок сказав, що він все ж таки любить Т. Шевченка і має вдома «Кобзар».

Вечір. Концертний зал «Глінки». Зал напівпорожній. Пригадав минулий рік – яблуку ніде було впасти. Нині теж концерт прекрасний, але настрій кепський. Я доведений до відчаю. Чому мене ображають? Чому всюди люди, яким байдужа Україна? Чому вони заклопотані переважно тільки шматком ковбаси? Чому не чую навколо рідної мови? Чому мені гірко? Чому хочеться вчепитися отим українофобам у горло? Чому заперечують існування всіх моїх національних символів? Чому українська Україна в очах «русскоговорящего большинства» це погано? Чому за те, що я ціную своїх героїв, мене принижують осудом? Чому на моїй рідній землі до мене стільки ненависті з боку національної меншини і «русскоговорящих» тільки за те, що я вважаю Івана Мазепу, Симона Петлюру, Юрія Шухевича, В'ячеслава Чорновола своїми героями? Чому всі оті україножери ненавидять українську мову настільки, що за двадцять років не спромоглися її вивчити бодай на побутовому рівні?

Чому органи місцевого самоврядування мого Запорізького, козацького, краю поголовно вживають на роботі й у побуті російську мову та ухвалюють програму розвитку мови сусідньої країни і виділяють на це щороку близько півтора мільйона гривень? У той же час українська державна мова ледь животіє і не отримує належного фінансування для свого розвитку. Чи, можливо, продовжується окупаційний геноцид проти мого народу? Чому в концертному залі «Глінки» на урочистому концерті приуроченому 196-ій річниці від дня народження Великого сина української нації Тараса Шевченка не було жодного представника влади?

Чому на дев'ятнадцятому році незалежності Президент моєї країни говорить мовою сусідньої держави? Чому офіційно заявляє про те, що він знищить державну українську мову? Як так сталося? Адже українська в загоні й лише державний статус надає ілюзорності тому, що мова захищена. Адже захист мови Конституцією – це останній бастіон її безпеки. І, якщо з'явиться статус другої державної, українська буде безхисною, як малолітня дитина. Кажуть, так склалося історично. Яка брехня! Адже з українців століттями разом із мізками вибивали будь-які залишки мовної ідентичності.

День народження Тараса Шевченка. Деякі «русскоговорящие» хизуються тим, що вони люблять та поважають Т. Шевченка. Дехто навіть «Кобзар» має вдома. А чи відкривали вони коли-небудь цю, для українця таку ж святу, як і Біблія, книгу? Чи читали заклики Великого Кобзаря до дружби братерської? Чи читали поради Т. Шевченка ляхам, жидам і москалям, як їм потрібно жити в Україні, щоб бути поважаними, всіма шанованими людьми? Чи читали ляхи, жиди і москалі пересторога Т. Шевченка про те, де вони опиняться, якщо будуть знущатися над українським народом? Шевченко писав: «Опиняться всі до одного у Дніпрі, і понесе Дніпро їхню кров далеко, аж у Чорнеє море, і ніхто не допоможе».

Чому «русскоговорящие» продовжують мене ображати, продовжують знущатися наді мною? Чому глузують з мене і з моєї української нації? Чому заганяють мене в резервацію? Чи, може, вони перевіряють мою терплячість? Загнавши українців у глухий кут, вони ризикують отримати у відповідь народний гнів, який знесе все на своєму шляху. Юґославія – то ще квіточки. Згадайте, що робили чеченці, коли з ними перестали рахуватися, а замість діалогу влаштували їм тотальне знищення. Загнана у безвихідь Чечня влаштувала не один «Норд-Ост».

Тому, шановні «русскоговорящие», побійтесь Бога. Поводьтеся чемно на нашій благодатній землі. Якщо випала вам доля жити в Україні, то шануйте її звичаї, мову, культуру, духовність. Спілкуйтеся своєю рідною мовою, ніхто не забороняє. Вивчайте й переходьте також, поки не пізно, на державну українську мову спілкування, замість того, щоб ганьбити все українське та ще й глузувати при цьому.

Не треба мене ображати. Адже я чемна та добра людина. До речі, мати у мене руська за національністю, і я знаю російську не гірше за українську. Звісно, при потребі спілкуюся нею – коли перебуваю у сусідній Росії, з поваги та для кращого розуміння одне одного. То й беріть з мене приклад чемності, а то в Запоріжжі часто доводиться чути: «Говорите по-русски, я вас не понимаю».

Не випробовуйте моє терпіння.

Обіймаю всіх вас. Хай вам щастить. Повертайтесь до витоків, в Україну, додому.

Любіть Україну, або йдіть геть!

О. ТКАЧЕНКО,
голова Запорізького ОО ВУТ «Просвіта»

АГІЙ!

ШАБАШ У КРИМУ

Як нам повідомили члени «Просвіти» з Криму, 14 березня в Сімферополі відбулося антиукраїнське дійство – палили українські книжки та підручники. Цей шабаш відбувався під гаслами «Дима, мы с тобой», «Украина, Беларусия, Россия – одно государство» та іншими антиукраїнськими слоганами. Організатор акції – проросійська шовіністична організація «Прорив», натхненником якої є Н. Вітренко.

На думку спадають аналогії з практикою нацистів та хунвейбінів. Допоки українці терпітимуть наругу над собою?

Вл. інф.

ВИМОГИ

ПРИПИНІТЬ СПЕКУЛЯЦІЇ

Івано-Франківські депутати вимагають від керівників держави не спекулювати на мовному питанні. На позачерговій 48-ій сесії вони ухвалили звернення до Президента України, Голови Верховної Ради та Прем'єр-міністра України з вимогою «зробити все можливе задля припинення політичних спекуляцій на мовному питанні».

Вимагаємо не лише неухильно виконувати положення Конституції України щодо статусу української мови як державної, але й активно формувати й впроваджувати державну мовну політику, яка забезпечуватиме реальне втілення положень Основного закону у життя. Закликаємо вас зробити все можливе задля припинення політичних спекуляцій на мовному питанні, забезпечення повноцінного функціонування державної української мови в усіх сферах суспільного життя, а також забезпечення контролю за неухильним виконанням правових норм, що реґулюють функціонування мов в Україні.

Переконані, що лише такий зважений державницький підхід до мовної політики в Україні стане запорукою для зміцнення єдності нашої держави, йдеться у зверненні.

ДУХОВНІСТЬ

УКРАЇНСЬКИЙ ЄРУСАЛИМ

Кожен народ має свій Єрусалим і свою Голготу!

Український Єрусалим спустошений. Українська Голгота – найвища, – пише в своїй новій книжці відома поетеса з Луганська Антоніна Листопад (Всевишній зеніт. Псалми благодійні. Поетичні роздуми. – Івано-Франківськ. – Нова Зоря, 2009. – 192 с.). Кожен народ має своїх святителів і своїх фарисеїв. Своїх іуд і своїх пилатів. У мого народу, продовжує вона, найбільше фарисеїв. Фарисеїв, які в чужих мантіях моляться біля чужинських престолів. І пилатів, які невинно вмивають руки, але не перед вироком, а після нього, – пише у вступному слові ця відома патріотка, яка живе у гнітючому середовищі українофобів у Луганську. Читаючи її поезії, вміщені в цій збірочці, розумієш, що кожен народ має свою мову і свою молитву. Українська мова – вічна каторжниця й затворниця. Навіть молитися нею не дозволяли. Навіть хреститися мусили крадькома – не великим хрестом, а маленьким хрестиком, зате біля самого серця.

Кожен народ має свою духовну культуру і своїх духовних пророків. Українська духовність споконвічна страждальниця. Українські пророки – ізгої. Але знищити їх не могли. Бо вони поверталися до свого народу з небуття. Український дух, як це бачимо з поезій пані Антоніни, за природою Божою – просто незнищенний... Читаю зі сторінок збірки і Книгу Буття, і Повторення закону, і Суддів, а перед очима в мене не давня Юдея, а моя сучасна Україна... Вчитуюсь у Давидові Псалми, а бачу своє замучене українство... Прошу в Господа милості й милосердя для кожного з нас!

Господи, не гнівайся більше, прости мені непростимі гріхи! Перед Тобою, Всевишнім, найперше! Перед українською закатованою землею... Перед нашими старенькими, нині голодними й холодними батьками. Перед дідами й прадідами нашими. Прости нам, Господи, Берестечко й Батурин! Прости нам Крути і Бабин Яр! Прости нам Базар і Базавлук! Всього не перелічиш. Ти все бачив сам, Господи. Знаєш, що ми допустили, а чого не змогли. Ти все поміряв своєю мірою! І відняв, і воздав. Нам цього не збагнути навіть. Але Ти не залишив нас на поталу. Бо ми були, ми є.

Як буде й далі Твоя Господня ласка, ми будемо, допоки світу цього. Ми забували Тебе, ми святотатствували, вклонялися ідолам, убивали себе гнівом, крали самі в себе Твоє милосердя, Боже. Ти карав і прощав... Ми є такі, які є... Ми каємося й знову грішимо. Ми стаємося стати кращими, а стаємо чомусь гіршими.

Маліє духовність мого народу, процвітає наркоманія, розпуста, алкоголізм, нерідко – вбивства невинних людей, крадіжки, приниження сиріт, вдів. Врозуми нас, Господи. Паси нас, грішних, на цій землі, на цих земних пасовищах. Рятуй наші душі, особливо молоді. Прости нас, невігласів і гріхоносіїв. Ти кидаєш нам зерна, а ми перетворюємо їх у полову. Ти простягуєш нам святу руку, а ми хапаємося за грішну соломинку.

Зміни нашу природу, Господи! Щоб кожен узяв собі стільки, скільки йому треба для духу, а не для плоті, як роблять наші скоробагатьки, забуваючи за бідних. Скеруй наші думки в правильне русло, щоб залишилися нашим дітям. На спадщину добру. На крижму в колиску. На вінок до шлюбу. На віно – для твоєї Церкви. Люби нас, Господи, всяких і виправляй наші горби. Тілесні й духовні. Оберігай нас. Від нас самих! Випери нас у свяченій воді, як ми перемо брудну білизну. Зроби нас чистими для Твого неба.

Такі думки прийшли до мене після прочитання віршів Антоніни Листопад. Я купив цю книжечку в подарунок для своїх дітей та внуків, а пані Антоніну вважаю однією з найкращих українських поетес. Щедрих Божих благословень, Антоніно, на Вас і всю Вашу родину й боголюбивий український народ.

Степан БОЙКО, *просвітянин*

ЧИТАЮЧИ КОБЗАРЯ

Помолившись, і я б заснув,
Так думи прокляті
Рвуться душу запалити,
Серце розірвати.
Т. Шевченко

ДУМИ, ЩО ДУШУ РВУТЬ

(Продовження. Поч. у № 7)

Сам він у чудотворний спосіб переорює старий, залежаний переліг, сіє на ньому свої щирі сльози з надією:

Може, зійдуть і виростуть
Ножі обоюдні,
Розпанахають погане,
Гниле серце, трудне.
І вицідять сукрувату,
І наллють живої
Козацької тії крови,
Чистої, святої!

Картини життя українського народу жахливі, трагічні, що дійсно ними можна налякати навіть пекло:

Латану свитину з каліки знімають,
З шкурою знімають,
бо нічим обуть
Княжат недорослих.
А он розпинають
Вдову за подушне, а сина кують,
Єдиного сина, єдину дитину,
Єдину надію! В військо оддають!
...А онде під тином
Опухла дитина – голоднеє мре,
А мати пшеницю
на панщині жне...

Перед його очима пересуваються жорстокі картини минулого:

Ляхи були, усе взяли,
Кров повипивали,
А москалі і світ Божий
В путо закували!

Цю поїздку Шевченко називає «лихою годиною», бо в селах, у яких він побував:

Чорніше чорної землі
Блукають люди. Повсихали
Сади зелені, погнили
Біленькі хати, повалились;
Стави бур'яном поросли.
Село неначе погоріло,
Неначе люди подуріли, –
Німі на панщини ідуть
І діточок своїх ведуть.
.....
І я, заплакавши, назад
Поїхав на чужину.

25 березня 1845 року Тарас Шевченко удруге приїхав в Україну для мистецьких занять. З Києва відбув цілий ряд подорожей по рідній Звенигородщині й Полтавщині. На той час припадають його «Три літа»:

Невеликії три літа
Марно пролетіли...
А багато в моїй хаті
Лиха наробили.
Опустошили убоге
Моє серце тихе,
Погасили усе добре,
Запалили лихо...

Приїхавши у своє село Кирилівку, поет читає землякам поезії, зокрема, поему «Кавказ»:

Пошлем душу аж до Бога
Його запитати:
Чи довго ще на сім світі
Катам панувати?

Відважно ставить він перед очі Московщини її злочини, а до того часу ніхто на такий лицарський чин не здобувався:

По закону апостола
Ви любите брата!
Суєслови, лицеміри,
Господом прокляті.
Ви любите на братові
Шкуру, а не душу!
Та й лупите по закону:
Дочці на кожушок,
Байстрюкові на придане,
Жінці на патинки.
Собі ж на те, що не знають
Ні діти, ні жінка!

Невимовний жаль відчуває поет до людей, зокрема, до «панів пузатих», що не шанували не тільки людської гідності, а навіть нехтували Божими законами:

Оглухли, не чують,
Кайданами міняються,
Правдою торгують
І Господа зневажають, –
Людей запрягають
В тяжкі ярма...

Скільки болю в тих кількох рядках, скільки журби про християнську душу й сумління:

Без ножа і автодафе
Людей закували
Та й мордують... Ой, ой, пани,
Пани християни!..

Гостро виступає поет проти братів-земляків, що «за шмат гнилої ковбаси» пішли у найми в Московщину, забули про Україну, забули за свій поневолений народ. Його пророчі слова актуальні й сьогодні. Поет на сотні років наперед бачив свою знедолену Україну, коли українська мова буде витіснена зі сфери офіційного й виробничого вжитку, з науки, з дитячого виховання, вищої школи, з книгарень, коли покоління за поколінням «безмовних українців» зневажливо ставляться до рідного слова, стали байдужими до всього національного, духовно зубожіли. Сьогодні знову ми дозволяємо паплюжити своє, рідне, протягувати теорійки двомовності. Не виконуємо пунктів навіть куцого закону про державну мову, дозволяємо собі закривати українські класи, які щойно повідкривали.

Василь ГУК,
лауреат премії ім. Марійки Підгірянки

(Далі буде)

НЕ ПРОПУСТІМО ТОЇ ТИТЛИ...

ПОВАГА, ЛЮБОВ, ШАНУВАННЯ

Відзначення Міжнародного дня рідної мови

У Національному заповіднику «Давній Галич» відбулося відзначення Міжнародного дня рідної мови. Його генеральний директор – науковий керівник, він же – голова Галицького райміськоб'єднання «Просвіти» – Олександр Береговський розповів про важливе значення рідної мови, її роль у житті кожної людини, закликав не соромитись свого роду й поважати права представників інших національностей.

Політичному статусу української мови присвятив свій виступ заступник генерального директора Національного заповідника «Давній Галич» з наукової роботи Семен Побуцький. Він нагадав, що відповідно до ст. 10 Розділу І Конституції України українська мова є єдиною державною мовою України. Держава повинна забезпечити її всебічний розвиток і функціонування в усіх сферах суспільного життя на всій території. Проте, незважаючи на конституційність статусу української мови, її державність часто є декларативною. Чинний Закон Української РСР «Про мови в Українській РСР» від 28 жовтня 1989 року, що також реґулює використання української мови в Україні, фактично по-іншому окреслює сфери її застосування (практично всюди замість неї може використовуватися російська чи інша мова).

Мова – своєрідний генетичний код нації, а не лише засіб спілкування. Про це говорила завідувач інформаційно-видавничого відділу Національного заповідника «Давній Галич» Любов Бойко. Інтелектуальний і духовний досвід народу формує його мова, отже, її втрата призводить до загибелі нації як цілісного організму. У сучасному світі налічується майже десять тисяч мов і діалектів, більшість із них не мають писемності й державного статусу, ними послуговується незначна кількість мовців. Українська належить до давнописемних мов із понад тисячолітньою писемною традицією, нею розмовляє близько 45 млн. людей. Це мова не лише тих, хто мешкає в Україні, а й мільйонів українців, розпорошених по всіх континентах. Зокрема, українську вивчають там, де компактно проживають етнічні українці, – у Придністровській Молдавській Республіці, Румунії, Словаччині. У Росії можна слухати дві україномовні радіопередачі.

Продовжила тему завідувач наукової бібліотеки Національного заповідника «Давній Галич» Любов Ониськів. Мова – скарбниця духовних надбань народу, невтомної праці попередніх поколінь, зазначила вона. Разом з тим це і своєрідний оберіг звичаїв і традицій, запорука інтелектуального зростання, поступу народу в загальносвітовому житті. Основоположником літературної мови став Іван Котляревський. А Тарас Шевченко своїм творчим подвижництвом доповнив набуток Котляревського. У розвиток української літературної мови в XIX–XX ст. зробили вагомий внесок такі письменники, як Іван Франко, Леся Українка, Панас Мирний, Михайло Коцюбинський, Максим Рильський, Павло Тичина, Олесь Гончар, Ліна Костенко та інші майстри рідного слова.

Доповненням до виступів стало художнє читання творів українських письменників у виконанні завідувача Музею караїмської історії та культури Світлани Кукули. Насамперед пролунав вірш про мову Сидора Воробкевича – його пані Світлана прочитала з бабусиної «Читанки» 30-их років XX ст. Захоплено сприйняли присутні й емоційне озвучення творів Василя Стефаника. І в наш час комічно сприймається постать Семенихи («Побожна») та нещасливого ґазди Проця («У корчмі»).

На закінчення генеральний директор – науковий керівник Олександр Береговськии підсумував, що в собі необхідно виховувати повагу й любов до мови і передусім шанувати себе, виявляти повагу до свого народу, його історії, культури.

Наш кор.

ЖИТТЯ «ПРОСВІТИ»

ОСЕРЕДОК ДІЯТИМЕ

У селищі Перегінськ Рожнятівського району відбувся черговий схід селян, на якому були розглянуті насущні й проблемні питання життя селища та перспективи його розвитку.

Разом з тим, увага на сільському зібранні була зосереджена на питанні створення територіального осередку «Просвіти», який би дав можливість об'єднати осередки, які діють у населеному пункті, й повести з допомогою Церкви дієву роботу з духовного оздоровлення перегінчан та націлити їх на осягнення нових творчих вершин культурно-просвітницького життя.

Перед присутніми виступив голова обласної «Просвіти» Степан Волковецький. З його участю на зборах селян створили оргкомітет із проведення установчої конференції територіального осередку й намітили шляхи підготовки до неї.

Любомир МИХАЙЛІВ,

голова Рожнятівського районного об'єднання ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка

ЗНАЙ НАШИХ

НОУТБУКИ – НАЙКРАЩИМ

Відбулося нагородження переможців та лауреатів обласного туру 15-го Всеукраїнського конкурсу «Вчитель року-2010». П'ятеро переможців у своїх номінаціях отримали з рук керівників області по ноутбуку. Всім учасникам вручили дипломи, премії від обкому профспілки працівників освіти й цінні подарунки від головного управління освіти і науки управління облдержадміністрації.

У цьогорічному обласному турі «Вчитель року» взяли участь переможці з усіх 14 районів області та 4 міст – усього 80 шкільних педагогів. Переможців визначили у номінаціях: правознавство, хімія, математика, географія, трудове навчання. Оцінювались не лише надіслані конкурсантами матеріали, але й те, як вони проводили майстер-класи, презентували власний педагогічний досвід.

Зокрема, перше місце здобули: учитель правознавства Долинської спеціалізованої школи I–III ступенів № 6 Василь Кажука; учитель математики обласного ліцею-інтернату для обдарованих дітей із сільської місцевості Олесь Яцків; учитель хімії Івано-Франківської спеціалізованої школи з поглибленим вивченням німецької мови № 5 Лариса Стецьків; учитель географії Коломийської загальноосвітньої школи I–III ступенів № 4 Олеся Ілюк та учитель трудового навчання Калуської загальноосвітньої школи № 3 Олексій Яценюк.

Переможців та лауреатів щорічного престижного вчительського конкурсу привітали начальник головного управління освіти і науки ОДА депутат обласної ради Зінаїда Болюк, заслужена артистка України Ірина Лончина, танцювальний ансамбль «Зелений талісман» Косівського центру дитячої творчості, учитель музичного мистецтва Юрій Яремчик.

ЗІК

ДУХОВНІ ПАРАЛЕЛІ

ВІД КАТЕРИНИ ШЕВЧЕНКОВОЇ ДО НИНІШНЬОЇ

Жіноча доля у творчості Т. Г. Шевченка є однією з провідних тем. З трепетом душі оспівав великий Кобзар долю жінки-матері. З-під його пера вийшли у світ поеми «Катерина», «Наймичка», «Марія», «Утоплена»...

Саме темі жіночої долі у творах Шевченка був присвячений урок літератури у 9-му класі Бортниківського НВК (ЗОШ I–III ст. ДНЗ). Тема уроку – «Трагедія жінки-матері в поемах Т. Шевченка "Катерина", "Наймичка"». Вчитель-словесник Галина Слободян запропонувала учням висловити на уроці власну думку щодо образу матері у порівняльній характеристиці Катерини з однойменної поеми й Ганни з поеми «Наймичка».

Дев'ятикласники, заздалегідь ознайомившись із вищезгаданими творами Шевченка, вели дискусійну бесіду, аналізуючи образ матері Катерини й Ганни. Вчитель старалась умовно перенести юнаків і юнок у той соціум українського села, в якому жили Шевченкові героїні. Вчителька особливо наголосила на тих законах християнської моралі, за якими виховувались українські дівчата – сучасниці Катерини та Ганни. Для глибшого переосмислення трагедії материнства у долі Катерини, гріховності в її іпостасі, вчитель уміло ввела в модель уроку елемент драматургії – уривок з інсценізації поеми «Катерина», який відтворили учні класу. Сцена прощання Катерини-покритки зі старенькими батьками викликала у юнаків і дівчат глибоке переживання, дала можливість відчути емоційні стреси героїні твору. Загалом Галина Миколаївна вважає, що засоби драматургії на уроці літератури допомагають учням полинути у сучасний авторові твору світ, радіти й плакати з його героями, побачити елементи одягу, побуту, в якому жили ті чи інші літературні герої.

Під час дискусійного обговорення вчинків обох Шевченкових героїнь у відповідях дев'ятикласників зродилась істина, до якої вчитель схиляла своїх вихованців ще на початку дискусії – Шевченкова Катерина скоїла страшний гріх – наклала на себе руки, порушивши волю Всевишнього, до того ж, прирекла на вірну смерть свого сина. Ближче до Бога стоїть покритка Ганна – вона знаходить у собі сили все життя долати страшенні муки, не спокушається на самогубство, а підкоряється Божій волі. Трагедія Ганни передусім у тому, що вона мусить приховувати свої почуття від рідного сина, хоч як наймичка позбавлена справжнього материнського щастя.

Дев'ятикласники під час уроку переконалися, що щастя материнства не відчули ні Шевченкова Катерина, ні Ганна через те, що переступили Божі заповіді, які є основою людського щастя в земному житті, а ці переконання учнів є одним із важливих виховних моментів на уроці.

Галина Миколаївна поставила перед учнями проблемне питання: «Чи існують Шевченкові Катерини в сучасному світі?» На превеликий жаль, у вирішенні цього питання дискусії на уроці не було – старшокласники одностайно погодилися з думкою своїх однокласників Оксани Ткачук і Петра Щерби, що в сучасному світі, сповненому гріха й розпусти, існують ще жорстокіші Катерини, які вбивають своїх ще не народжених дітей у власному лоні, а це є найтяжчим і непрощенним гріхом.

Підсумовуючи урок, вчителька наголосила, що кожен у житті повинен зважувати власні вчинки й нести відповіальність за них, жити за законами Бога і власної совісті, й тоді не повторяться долі й учинки Шевченкових героїнь.

Люба АНДРІЇВ,

заступник директора школи з навчально-виховної роботи с. Бортники Тлумацького району

МИНУЛЕ І СЬОГОДЕННЯ

ПО ЖИТТЄВИХ ДОРОГАХ З БОГДАНОМ ЛЕПКИМ У СЕРЦІ

(Продовження. Поч. у № 4, 5, 7)

Першими поетами, які пробудили любов до слова, були не Шевченко і не Франко і навіть не Леся. Першими зі сторінок «Дзвіночка» й «Малих друзів» прийшли в хлоп'ячу душу М. М. М. (Микола Матіїв-Мельник), Олександр Олесь (Олександр Кандиба), Юра Шкрумеляк та Іван Строкатий в одній особі і Богдан Лепкий. А першим віршем, який запам'ятався на все життя став:

На погідному блакиті
Сірий шнурок журавлів,
Ніби тихий плач по літі,
Чути їх далекий спів:

«Кру! Кру! Кру!
Бувай здорова,
рідна земле, через рік
Ми повернемо тут знову
З-поза моря, з-поза рік.
Кру! Кру! Кру!
Як котрий з нас спаде в море
З розторощеним крилом,
Як негода нас поборе,
То не поминайте злом.
Кру! Кру! Кру!
Ростіть здорові,
колосочки на полях,
І ви, квіти, у діброві,
І ви, діти, у хатах...
Кру! Кру! Кру!»

З першими молитвами навчив його мене мій дідусь Ілько ще у віці чотирьох-п'яти років, коли я вчився складати з друкованих букв перші слова, коли ми з ним пасли наше чималеньке стадо. Багато спогадів залишилося в мене з тих перших літ мого життя.

«Видиш, брате мій» увійшло в мою пам'ять зі співу дівчат і парубків, які приходили до нас на толоку теребити кукурудзу. Такий був гарний звичай, що кукурудзу теребили толокою від хати до хати. Для нас, дітей, це була дуже весела подія в кожній хаті, щороку. Дівчата теребили кукурудзу, а хлопці сплітали вінки. Така толока тривала далеко за північ. Праця супроводжувалася співом, за кожен вечір переспівували дуже багато пісень, їх не тільки вміли співати, а й знали безліч. Наша молодь ніколи не співала в унісон, бо пісні були складені так, що їх легко гармонізувати в два і більше голосів. Така природа українського народного мелосу. Скільки чару було в тій праці, поєднаній з піснею. Не дарма Іван Франко пісню і працю назвав тією силою, задля якої він готовий служити все життя. Толока закінчувалася доброю вечерею без будь-якого алкоголю, а ми, малі, з сумом влягалися спати, бо хотілося, щоби толока не закінчувалася. З приходом большевиків закінчилися толоки, їх замінили облави. Закінчилися співи й жарти, загальний сум і тривога налягли на села тяжким каменем.

З іншими творами Богдана Лепкого я вже знайомився сам. Для цього існували дитячі журнальчики «Дзвіночок», «Малі друзі», щорічний календар «Просвіти», «Золотий колос», газета «Народна справа», інші видання і книжки, на які в хаті не шкодували грошей і всією родиною читали вголос довгими зимовими вечорами. З тими родинними читаннями в душу увійдуть інші осінні думи, які поет так любив виливати у своїх строфах. Був він сином своєї епохи й сином свого знедоленого люду. Тому біль подільського селянина вкорінився глибоко в серце Богдана Лепкого, а «крик неволеного люду» він переніс через усе своє творче життя і нам його передав.

На моїй коханій Рогатинщині ім'я Богдана Лепкого було завжди особливо шанованим. У Черчі вдячні рогатинці побудували для поета «Богданівку», де письменник у будь-яку вільну хвилину міг замешкати, приїхавши з далекого тоді Кракова, відпочивати, писати, зустрічатися з приятелями, визначними політичними й громадськими діячами Рогатинського краю і не тільки. Умови бездержавного народу призвели до зруйнування московсько-большевицькими вандалами «Богданівки», а його єдиний твір названий народною піснею «Видиш, брате мій».

Я люблю творчість Богдана Лепкого, люблю його як великого громадянина, а з ним – і сусідню Бережанщину. Мине час і, стоячи навколішки в старенькій дерев'яній церковці в Жукові, я відчую не «степового запах зілля», а ті молитви «неволеного люду», що досі струменять з намолених стін цього у найвищій мірі побожного храму. Мені здавалося, що я чую ті мольби, ті зітхання простого сільського люду, якому натхненно проповідував о. Сильвестр Лепкий і ті слізні благання Домни Лепкої до Господа про збереження життя її дитини – Богданчика. Десь отут вона лежала перед іконою Пречистої, лежала хрестом, гірко плакала й благала. І її молитва була вислухана. Саме мама Богданова врятувала для української літератури визначного поета й письменника. Завдяки цій жінці, її молитвам і праведності життя українська література збагатилася «Казкою життя», «Мазепою», неповторним циклом різдвяних і великодніх гімнів та й усією творчістю Богдана Лепкого.

Його «На Святий вечір» пройшов зі мною по всіх дорогах, і не було жодного, наскільки можливо, Святого вечора в Кустанайській тюрмі в камері-одиночці № 7 в 1958 р. (де свого часу вмирав Агатангел Кримський), щоби мене не зігрівали Лепкові святвечірні образки.

Після десятирічного перебування в сибірських і мордовських тюремних таборах я привіз його з собою в рідний край.

о. Зіновій КАРАСЬ

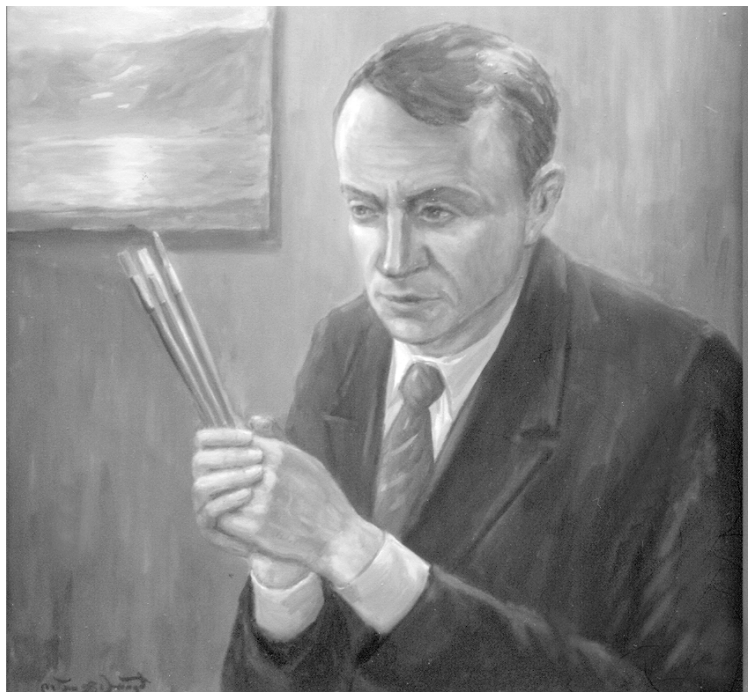
(Далі буде)

ВШАНУВАЛИ

ТАЛАНТ ВІД БОГА

Минуло 100 років з дня народження нашого краянина, відомого талановитого художника Лева Дениса Іванцева. На відзначення цієї події у Народному зразковому історико-краєзнавчому музеї села Бортники, експонується виставка «Видатний майстер пензля». Відвідувачі мають нагоду познайомитися з постаттю нашого земляка через його творчість. А екскурсію для них проводить директор музею Іван Карпик.

Денис Лев Іванцев народився 5 березня 1910 року в селі Делева Тлумацького району в родині священика о. Луки та його дружини Софії. Віра в Бога та християнські звичаї і традиції були тією духовною атмосферою, в якій зростав малий Денис. Після закінчення місцевої школи навчався у Тлумацькій класичній гімназії, а в 1930 році вступив до краківської Академії мистецтв на відділ малярства, тут підтримував творчі стосунки з видатним письменником Богданом Лепким, навчався у Варшавському інституті практичних занять.

З розповіді Івана Михайловича ми дізналися, що художник був лауреатом багатьох премій, він – автор численних високохудожніх творів, таких як: «Богдан Хмельницький», «Олекса Довбуш», «Розп'яття Господнє», а тематика творчості досить різноманітна – від пейзажної до релігійної.

У 1992 році за вагомий внесок у розвиток світової культури Міжнародний біографічний центр (м. Кембридж, Англія) визнав Лева Дениса Іванцева людиною року.

В експозиції виставки є багато фотографій родини Іванцевих, книга про художника, а також ориґінал картини митця. Справа в тому, що один із синів Лева Дениса Іванцева Ігор Іванцев свого часу був директором нашої школи, а тому він часто приїжджав у Бортники, щоб відвідати сина, тож і подарував для музею картину під назвою «Ми», на якій зображена українська родина.

Ми гордимося тим, що саме наша Тлумацька земля народила такого видатного майстра пензля, якого знають у світі. Талант – це та сила, яка примушує людину творити красу, яка дістанеться у спадок її народові.

Мар'яна ПАЛАНИЦЯ,
учениця 8 класу Бортниківської школи І–ІІІ ст. Тлумацького району

ФЕСТИВАЛІ

МИСТЕЦЬКИЙ ХРАМ

Відбувся ІІ благодійний дитячий фестиваль «Мистецький храм». Його організував благодійний фонд «Мистецький храм» (президент фонду – заслужений артист України Ярослав Борута), а також управління культури Івано-Франківської облдержадміністрації. У програму фестивалю входили: відбіркові тури учасників фестивалю; прес-конференція; сольний концерт відомої юної піаністки, учасниці телепроекту «Танцюю для тебе» Оксани Горецької; гала-концерт лауреатів, гостей фестивалю та популярних виконавців.

Учасниками «Мистецького храму» були діти-сироти, діти з неповних і неблагополучних сімей, вихованці дитячих будинків та інтернатних закладів, діти з багатодітних і малозабезпечених сімей, діти, батьки яких загинули під час виконання службових обов'язків.

Генеральним меценатом фестивалю стала «Дизайн-студія Марії Волосовської». Меценати фестивалю – ПП «Ярковиця», «Прикарпатський торговий дім», БФ «Наше Прикарпаття», будівельна компанія «ЕСПО», хутрофірма «Тисмениця», ВАТ «Івано-Франківський м'ясокомбінат», «Плюс Банк», ЗАТ «Зірниця», «Технополіс», магазин «Немовлятко», «Парк-готель», магазин «Михаїл Воронін», ТзОВ «Панорама-Плаза», «Індекс-банк», «Тика-ферлюкс», «Оле-тур», АТ «УПСК», ТОВ «Лігос», ТзОВ «Куверт Україна», ІФОО «Батьківщина молода», «Птахокомбінат», магазин «Індиго», ОТБ «Галичина», обласна державна телерадіокомпанія, та інші.

Михайлина БОДНАР

ЗЕМЛЯКИ

ПРЕЗЕНТАЦІЯ «ЦИНАМОНУ»

Відомий український поет, прозаїк Юрій Андрухович розпочав в Івано-Франківську тур Україною із презентацією україномовного варіанту альбому «Цинамон» (Cynamon) спільно з польським гуртом Karbido, який завершиться у Києві.

Літературно-музичний тур Андруховича і польського гурту Karbido проляже через Львів, Вінницю, Одесу, Дніпропетровськ і Київ. «Цинамон» – друга частина триптиху Юрія Андруховича «Самогон. Цинамон. Абсент», у якому письменник та музиканти експериментують із читанням текстів під музичний супровід. Тур «Цинамон» включатиме ще й відеоінсталяції.

Офіційна презентація альбому «Цинамон» (складається з текстів зі збірки «Екзотичні птахи і рослини» і має 20-хвилинний додаток-сюїту «Індія») відбудеться 30 березня у Києві.

Поетичний дебют Юрія Андруховича відбувся в першій половині 80-х рр. минулого століття і завершився виходом у світ збірки «Небо і площі» (1985), яку прихильно зустріла тогочасна критика. Того ж року Андрухович разом із В. Небораком та О. Ірванцем заснував поетичну групу Бу-Ба-Бу (скорочення від «бурлеск–балаган–буфонада»).

Із прозових творів Андруховича найперше був опублікований цикл оповідань «Зліва, де серце» (Прапор. – 1989). 1991 р. з'являється друком параісторичне оповідання «Самійло з Немирова, прекрасний розбишака» (Перевал. – № 1). Романи «Рекреації» (1992), «Московіада» (1993) та «Перверзія» (1996) розглядають як трилогію.

Есеїстика Андруховича складається з «книги спостережень» над особливостями європейського культурно-історичного ландшафту. Його твори перекладені й видані в Польщі, Німеччині, Канаді, Угорщині, Фінляндії (окремими книжками), США, Швеції, Росії, Австрії (окремими публікаціями).

Андрухович є автором перекладів з англійської (зокрема, він – автор 5-го українського перекладу шекспірівського «Гамлета», а також книжки перекладів американських поетів-бітників), польської (Т. Конвіцький), німецької (Р. М. Рільке, Ф. Ролер, Ф. фон Герцмановскі-Орландо) та російської (Б. Пастернак, О. Мандельштам). Поезія Юрія Андруховича посідає чільне місце у творчості леґендарних українських рок-гуртів «Плач Єремії» та «Мертвий півень».

ПОСТФАКТУМ

НАЙБІЛЬШИЙ РЕФОРМАТОР

Міносвіти назвало Вакарчука найбільшим реформатором в історії незалежної України

Соціологічні дослідження свідчать, що запроваджені у 2008–2009 рр. зміни в освіті підтримують більшість громадян. Так, 78 відсотків опитаних здебільшого задоволені рівнем знань, які отримує дитина у школі. Міністерство розробило і втілює в життя конкретні програми поліпшення якості освіти від дошкілля до вищої школи у всіх галузях – природничій, фізико-математичній, викладання української та іноземних мов, художньо-естетичного циклу та інших. Ці програми напрацьовувалися відкрито з участю фахівців, науковців, педагогів та громадськості з усієї України.

Найбільш значущим за масштабами та складністю трасформації в українській освіті було запровадження всеохопного зовнішнього незалежного оцінювання.

ЗНО дало рівний доступ до якісної вищої освіти дітям усіх реґіонів України. Тепер абітурієнт, який має знання, може прогнозувати свої можливості вступу.

Діти з особливими потребами були в полі особливої уваги міністра Івана Вакарчука. У загальноосвітні школи вже інтеґровано 103 тисячі дітей з особливими освітніми потребами, в тому числі, 45 тисяч дітей-інвалідів. Інклюзивна освіта запроваджена вже у 22 школах. Кількість дітей з особливими потребами, які навчаються у вишах ІІІ–ІV рівнів акредитації з 2007 року збільшилась із 8315 до 12 446 осіб у 2009 році – це, зокрема, результат ініційованих міністром заходів зі створення умов для навчання таких дітей у вищій школі.

Суттєво розширена автономія вищих шкіл. Університети можуть самостійно затверджувати програми, вільніше розпоряджаються своїми фінансами. Тепер вони можуть пропонувати 3 види маґістерських програм: дослідницьку, професійну та кар'єрну. Окрім цього виші для успішних студентів першого та другого курсів з 2010–2011 навчального року зможуть надавати, крім основної вищої освіти, трирічний бакалаврат з культурних, гуманітарних чи соціально-політичних наук.

Запроваджена «вільна траєкторія студента», що впритул наблизило українську вищу освіту до стандартів західних університетів. Першокурсник-2010 зможе обирати 25 відсотків професійних дисциплін, ще 25 відсотків самостійно визначатиме університет, і лише 50 відсотків нормативних дисциплін визначатиме Міністерство. А вже з цього навчального року гуманітарна складова підготовки бакалавра – це 10–15 відсотків від усього обсягу навчального часу, і в її рамках обов'язковими є лише п'ять предметів (історія України, історія української культури, філософія, іноземна мова, українська мова за професійним спрямуванням), решта – теж на вибір студента з переліку, який пропонуватиме вища школа.

З 2010 року студенти отримуватимуть додаток до диплома європейського зразка, який є обов'язковим документом у більшості країн Болонського процесу й видається разом із дипломом про вищу освіту. Багато країн без цього додатка взагалі не визнають дипломи про вищу освіту. А відтепер український диплом з таким додатком буде адекватно оцінений у будь-якій країні Болонського простору.

Міністерство за керівництва Івана Вакарчука розробило проект Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про вищу освіту», яким передбачена трициклова схема підготовки: бакалавр – маґістр – доктор філософії (PhD).

Посилені вимоги й розроблена нова система акредитації. Під чітким і прискіпливим контролем були ліцензійні вимоги до якості освіти у вищих школах. Якщо якість освіти була незадовільна – такі виші безкомпромісно позбавляли ліцензій.

Значно посилені вимоги до претендентів на вчені звання професора й доцента, кожного з яких ґрунтовно розглядає атестаційна колеґія МОН. Цим кроком вже повернута довіра суспільства до академічних звань і значно підвищуватиметься якість науково-педагогічних кадрів. Крім того, неможливо стати професором чи доцентом без написання підручника чи посібника з грифом МОН, що втричі порівняно з минулим роком збільшило кількість підручників. Таким чином, ми подолали дефіцит україномовних підручників, особливо для технічних і математичних спеціальностей.

Розпочалося втілення системи неперервної фізико-математичної освіти: школа – вища школа – аспірантура. Такий підхід дасть змогу не лише ефективно координувати програми навчальних закладів різних рівнів, залучати учнів і студентів до наукової творчості, а створить для них реальну можливість бути в атмосфері тієї чи іншої наукової школи.

Вперше в історії незалежної України МОН провело комплексну інвентаризацію наявних та необхідних класичним та технічним університетам навчальних приладів та приладів для наукових досліджень, проведена інвентаризація та аналіз потреб в унікальному обладнанні, яке забезпечить прецизійні вимірювання і дозволить проводити справді фундаментальні дослідження світового рівня.

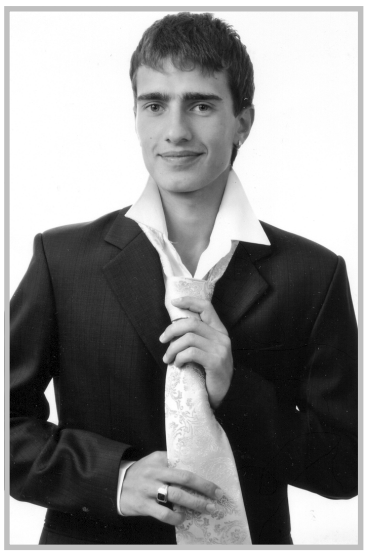
З вересня 2008 року наші вчені вперше за багатолітню історію української науки отримали реальний прямий доступ до світових інформаційних наукових ресурсів, світових бібліотек та наукових видавництв через науково-освітню мережу УРАН, інтеґровану до загальноєвропейської мережі GEANT.

Реформи, втілені міністром Іваном Вакарчуком, вже визнані як одні з найбільших в історії незалежної України.

Н. К.

ЩОБИ СЛАВА НЕ ПРОПАЛА...

ГОЛОСУЙТЕ ЗА НАЗАРА

Телеканал «1+1» здійснює новий телепроект «Суперзірка». Кастинги в десяти містах України проходили з лютого. В них взяли участь 25 тисяч претендентів із 14 років, було і дев'ятеро охочих добре відомих юних співаків з нашої області. Та увійти в число топ-100 вдалося тільки Назарові Голею.

Назар співає змалку. Ще в дитячому садочку його вчителі співів Людмила Дяченко й Тетяна Галушка разом із батьками прищепили йому любов до прекрасного. Після закінчення технічного ліцею хлопець вступив до НТУ нафти і газу, де зараз навчається на другому курсі. Але співати не покидає. Він вчиться у співаків, в учителів вокалу – Михайла Стефанюка, Світлани Гричко – музичного керівника університету, згуртував музикантів у ВІА «Сателіт», пробує свої сили в конкурсах і кастингах. До речі, його дует з Оксаною Микицей (пісня «По рідному місту») часто можна побачити по телевізору, а записи пісень ВІА «Сателіт», де Назар є солістом й автором пісень, можна знайти на Інтернет-сайті.

6 лютого став визначним для Назара днем, бо він увійшов до складу тринадцяти відібраних у Львові учасників проекту й виступатиме у фіналі з 23 березня. Тож слідкуймо за програмою «Суперзірка», голосуймо за Назара, як сказала член журі – відома співачка й актриса Віра Брежнєва, цей юнак має чудовий чоловічий голос, риси й характер, а такі дуже потрібні українській естраді.

Приємно, що це сказали про нашого Назара!

Любов ЗОРІНА